

**BVR DIENSTENCHEQUES
VERHOGING EN INDEXERING AANSCHAFPRIJS**

Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, Wetstraat 34-36, 1040 Brussel

W www.serv.be – T +32 2 209 01 11 – E info@serv.be

Adviesvraag	ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering betreffende de dienstencheques, wat betreft de verhoging en indexering van de aanschafprijs
Adviesvrager	Zuhal Demir - Vlaams minister van Onderwijs, Justitie en Werk
Ontvangst adviesvraag	15 november 2024
Decretale opdracht	SERV-decreet 7 mei 2004 art. 20 (SAR-functie)
Goedkeuring raad	2 december 2024
Contactpersoon	Linde Buysse lbuyse@serv.be

Mevrouw Zuhail DEMIR
Vlaams minister van Onderwijs, Justitie en Werk
Seven
Koning Albert II-Laan 7
B-1210 Sint-Joost-ten-Node

BVR Dienstencheques: verhoging en indexering aanschafprijs

Mevrouw de minister

Met voorliggend ontwerpbesluit wil de Vlaamse Regering de aanschafprijs (of gebruikersprijs) van de dienstencheque verhogen met €1 vanaf 1 januari 2025. Aan personen die tussen 1 januari 2025 en 31 mei 2025 betalen met een cheque aangekocht in 2024, zal €1 extra worden aangerekend. De totale inruilwaarde blijft ongewijzigd in afwachting van een sectoraal sociaal akkoord. Daarnaast voorziet de Vlaamse Regering een indexering van de gebruikersprijs van €1 per 5 overschrijdingen van de spilindex.

De Vlaamse sociale partners raakten het niet eens over de adviesvraag omtrent de verhoging en indexering van de aanschafprijs. Hun standpunten vindt u hieronder.

Hoogachtend

Pieter Kerremans
administrateur-generaal

Danny Van Assche
voorzitter

Inhoud

Verdeeld advies

5

Verdeeld advies

Standpunt Unizo, Voka en Boerenbond

De beslissingen van de Vlaamse Regering responsabiliseren de gebruikers via het afschaffen van de fiscale aftrek en de verhoging van de prijs. De prijsverhoging en indexatiemechanismen zijn logisch en verdedigbaar gelet op het gegeven dat de prijs sedert 2014 onveranderd is gebleven en er enkel een ingreep is geweest in een verlaging van de fiscale aftrek. Het BVR bevat evenwel een verregaande en alleszins ongebruikelijke inmenging van de overheid in het sociaal overleg, de loonvorming en door de beperking van de inruilwaarde met €1 zolang er geen sectoraal akkoord is. Het sectoraal overleg speelt zich af in verschillende paritaire comités, waarvan sommige enkel Vlaamse dienstenchequeondernemingen tellen en andere federale dekking hebben.

Dat de prijs van de dienstencheque voor de gebruiker met 30% toeneemt en dat hiervan niets terugvloeit om de rentabiliteit van bedrijven te ondersteunen, gelet ook op de extra verplichtingen die afgelopen legislatuur werden gelegd bij de dienstchequeondernemingen, is een gemiste kans en hypothekeert het voortbestaan van tal van bedrijven. De onderzoeken van Graydon Creditsafe en de Rentabiliteitsmonitor van DWSE schetsen een zwart beeld van de sector. De Vlaamse Regering heeft geen enkele beslissing genomen die tegemoetkomt aan de bezorgdheden omtrent de leefbaarheid van de bedrijven, en dus het waarborgen van de werkgelegenheid van de huishoudhulp en de dienstverlening aan gebruikers. Er is een grote behoefte aan een objectieve, snelle neutrale opvolging van de leefbaarheid van de dienstenchequesector. De huidige rentabiliteitsmonitor is slechts ruim anderhalf jaar na het werkjaar beschikbaar.

Gelet op de preciaire situatie van de ondernemingen moet de verbetering van de loon- en arbeidsvoorwaarden kostenneutraal zijn. De €1 is het maximaal bedrag als uitgave voor de bedrijven. Dit betekent dat de vertaling van een bedrag van €1 per dienstencheque naar een brutoloon ook bijvoorbeeld rekening moet houden met de vergoeding van onproductieve uren.

Standpunt Verso

Verso staat positief tegenover het voornemen van de Vlaamse regering om de prijs van de dienstencheque te verhogen en deze in de toekomst ook te indexeren. Verso ondersteunt het voornemen om deze prijsverhoging te gebruiken om de lonen van de poetshulpen te verhogen. Het is evenwel belangrijk dat de loonsverhoging pas ingang kan vinden als de werkgever de prijsverhoging ook effectief ontvangt. Er is dan ook een sluitende oplossing nodig om de prijsverhoging effectief vanaf 1 januari te verzekeren, inclusief een regeling voor de cheques die nog voor 1 januari 2025 worden aangekocht.

Op vandaag liggen de afgesproken lonen in het PC 318.02 hoger dan deze in het PC 322. Door de toekenning van een hoger uurloon en maaltijdcheques bedraagt het verschil nu al 0,8316 euro per uur voor een poetshulp met twee jaar anciënniteit. Toch willen de werkgevers in het PC

318.02 de nettolonen van de poetshulpen verder verhogen en zal hierover overleg gevoerd worden in het paritair comité. Daarnaast wordt ook ingezet op een kwalitatieve omkadering van de poetshulpen en de maximale doorstroming naar een reguliere tewerkstelling als verzorgende. Deze bijkomende inspanningen zetten de rentabiliteit echter onder druk.

Voor Verso is het echter geen overheidsopdracht om de rentabiliteit met bijkomende subsidies te verzekeren. Het is aan de dienstverlenende ondernemingen om zelf de verantwoordelijkheid op te nemen door de klanten een bijkomende administratiekost aan te rekenen. Klanten beseffen veelal dat deze extra kost noodzakelijk is om een kwalitatieve dienstverlening te blijven organiseren. Uiteraard moet er te allen tijde de nodige transparantie geboden worden aan de subsidiërende overheid over het correct gebruik van deze bijkomende kost.

Standpunt werknemersorganisaties (ABVV, ACV, ACLVB)

Dit ontwerpbesluit regelt dat de aanschafprijs van de dienstencheque met 1 euro wordt opgetrokken vanaf 1 januari 2025. Deze 1 euro wordt integraal ingezet om de loons- en arbeidsvoorwaarden van de huishoudhulpen te verbeteren. Bovendien wordt een prijsverhoging in de toekomst gekoppeld aan een indexmechanisme.

Prijsverhoging

De werknemersbank is tevreden dat het écht de bedoeling is dat deze euro rechtstreeks naar de lonen van de huishoudhulpen gaat en dat de werkgevers zich geen deel mogen toe-eigenen. Het is positief dat de minister de totale inruilwaarde van de dienstencheque, zijnde de som van de aanschafwaarde en de overheidstegemoetkoming, in afwachting van een sociaal akkoord in de dienstenchequesector ongewijzigd laat. Bijgevolg zal in een eerste fase de overheidstegemoetkoming dalen met €1 per dienstencheque.

Dit ontwerpbesluit vormt zo een antwoord op de zware strijd die de huishoudhulpen de voorbije jaren gevoerd hebben. De huishoudhulpen in de sector hebben dan ook bijna het laagste gemiddelde bruto maandloon op de arbeidsmarkt. Met deze één euro kan een eerste stap gezet worden om hun statuut te verbeteren. Met dit BVR erkent het beleid dat er dringend nood is aan een verbetering van de loon- en arbeidsvoorwaarden van de huishoudhulpen.

Het is goed dat de minister een actieve rol opneemt en periodieke rapportering vraagt zodat er zo snel als mogelijk wordt overgegaan tot een sectoraal sociaal akkoord en hierdoor de verhoging van de aanschafwaarde integraal wordt omgezet in een loonsverhoging. Er moet nu dringend in elk betrokken paritair comité een cao afgesloten worden zodat de huishoudhulpen deze één euro extra naar hun koopkracht gaat.

Een grote meerderheid van de gebruikers zijn bereid om meer te betalen per cheque zolang deze prijsverhoging integraal gaat naar de huishoudhulpen. Uit een correcte prijs blijkt ook de waardering van gebruiker voor het geleverde werk.

Administratieve kosten

De werknemersbank vraagt dat de Vlaamse regering actie onderneemt om de nu vaak aangerekende extra administratieve kosten te beperken en te verbieden dat deze extra kosten worden ingezet voor enig vermogensvoordeel van de aandeelhouders. Wij verwijzen ook naar recente analyses dat bij de grote commerciële bedrijven niks mis is met de rendabiliteit.

Indexering

Voor de financiële beheersbaarheid van het systeem kunnen de vakbonden zich vinden in het systeem van indexering. Al was een koppeling aan de consumptie-index een andere optie geweest. De indexering kan er ook toe leiden dat aanrekeningspraktijken door DC-ondernemingen overbodig wordt. Aanrekening van extra kosten kan voor het ACV, ABVV en ACLVB enkel als deze ingezet wordt voor verbetering van loon- en arbeidsvoorwaarden.

Een grondige sociale hervorming blijft broodnodig

We zullen blijven ijveren voor een grondigere sociale hervorming van het stelsel, dat in de begroting 2024 goed is voor 46% van de middelen van het Vlaamse arbeidsmarktbeleid. De uitgaven voor het systeem stegen van 1.393 mld EUR in 2020 naar 1.888 mld EUR in 2024. **De stijgende uitgaven voor DC wegen sterk door op het budget werk omwille van het stijgend aantal gebruikers, de indexering en de verhogingen van de subsidie voor dienstencheque-ondernemingen (ondanks de besparing in de vorm van verlaging van de fiscale aftrek).**

Uit de jaarrekeningen neergelegd bij de Nationale Bank blijkt, uit analyse van de sectorvakbonden dat, in 2023 de globale winsten van de sector in vergelijking met 2022 verviervoudigden. De uitgekeerde dividenden in 2023 verdubbelden ten opzichte van 2022. De twintig grootste bedrijven maakten in 2023 samen 50 miljoen euro winst. Een sector die voor 70% gesubsidieerd, waarbij 50 miljoen euro wegvloeit naar aandeelhouders is onverantwoord in het kader van goed bestuur en correcte aanwending van overheidsmiddelen. Zeker op een moment dat de financiering van het arbeidsmarktbeleid onder druk staat. Daarom vragen we dat het systeem zo wordt aangepast dat de marges van de bedrijven worden geherinvesteerd in de werknemers en niet naar aandeelhouders vloeien.

Bijgevolg zijn we voorstander van gedifferentieerde financiering. Bedrijven die winstmarges herinvesteren in preventie, welzijn, opleiding, omkadering op de werkvloer en doorstroom naar onder meer de zorg en welzijn, moeten kunnen genieten van een hogere tegemoetkoming dan bedrijven die zich enkel richten op winstmaximalisatie. **Het koppelen van financiering aan realisatie van kwaliteitsvoorwaarden is gerechtvaardigd omdat zij op deze manier sterker bijdragen aan de drie maatschappelijke doelen¹ van het DC systeem.**

¹ Deze drie doelen zijn: (1) de arbeidsparticipatie van kortgeschoolden op de arbeidsmarkt verhogen; (2) zwartwerk tegengaan; (3) het evenwicht tussen werk en gezin verbeteren voor gebruikers van dienstencheques.

We herhalen ook graag onze eerdere zeer concrete voorstellen voor een meer kwalitatieve DC reglementering en een consistente toepassing van de wet welzijn op het werk over de gewestgrenzen heen². En dit naar aanleiding van de Vlaamse sociale inspectie die tal inbreuken vaststelde bij de naleving van de DC reglementering en de naleving van de wet welzijn op het werk.

² Zie Advies wijziging BVR informatieverplichting nieuwe dienstenchequegebruikers van 22 april 2024: <https://www.serv.be/node/16491>.